

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izšla vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Nebrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 50 — Cena: za 1 mesec Din 50, za četrlet Din 150, za pol leta Din 300; za inozemstvo Din 70 (mesečno) — Oglaš. po dogovoru

Oglaš. reklamacije in naročila na upravo jugoslovanske tiskarne, Ko portadni o' delek, Polanski nasip št. 2 — Rokopis. se ne vračajo

Delavci! Delavke!

Poklicani ste, da izvolite te dni svoje zastopnike v Delavsko zbornico, po svoji vesti in prepričanju.

Zavedajte se, da je Delavska zbornica najvažnejša institucija v rokah delavstva za obrambo pravic delovnega ljudstva.

Delavska zbornica je vaš parlament, v katerem imate samo vi besedo, kjer odločate sami, kjer se smete zavzemati za svoje zahteve, ker vam daje zakon pravico na to.

Delavska zbornica pa ne bo samo branila od delavstva doslej priborjene pravice, socialne zakone in naprave, ne bo samo čuvala, da jih kapitalistična reakcija ne poslabša ali celo odpravi, ampak ima lahko za delavstvo še veliko večji pomen in nalogo:

Delavska zbornica, ako bodo v njej pravi zastopniki, bo lahko združila vse delovne sloje, pomagala, da se vsi delavci do zadnjega moža strokovno organizirajo in da se ustvari enotna fronta delovnega ljudstva!

Le združitev vseh delavcev, ki so danes razcepljeni v več strank in naziranj, more pripomoči ljudstvu, ki s svojim poštenim delom preživlja in bogati družbo, da pride do resnične moči v državi, kjer vlada danes lažna demokracija buržuazije.

Najmogočnejše orodje na poti do zmage delovnega ljudstva in temeljite socialne preobrazbe družbe bodo Delavske zbornice, če se bodo znale svojih pravic posluževati.

Kapitalisti, naj pripadajo kateremukoli političnemu ali svetovnemu naziranju, so v svojih trgovskih, obrtnih, industrijskih zbornicah edini, le delavstvo se ne more povzdigniti do enotnega nastopa za svoje gmotne koristi in duševne potrebe!

Vsled te razcepljenosti, ki je v korist le velekapitalizmu, gre delavstvo needno v boj tudi za Delavsko zbornico.

Le zato, ker je liberalna buržuazija znala zastrupiti delavske vrste s svojimi frazami, nočejo nekateri iz neumnih protiverskih predsodkov s krščanskimi socialci v eno vrsto.

In vendar Delavska zbornica ne bo pobijala »klerikalnega zmaja«, ki ga nekateri rišejo kot prazen strah delavcem na steno, ampak bo imela pobijati zmaja kapitalizma, ki je nas vseh nasprotnik!

Zato pa, tovariši in tovarišice, volite v Delavsko zbornico može, ki so na listi krščanskosocialne

Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani

ker le-ta je odkritosrčna za ednost vsega delavstva, njeni zastopniki bodo v Delavski zbornici vsegdar nastopili za enotno fronto delavstva, za združeno borbo proti kapitalizmu in za to, da delovno ljudstvo postane gospodar v človeški družbi!

Krščanski socialisti bomo vselej proti nesrečni cepitvi delavstva, bomo vse svoje sile zastavili za to, da se združi vse, kar z roko in umom pošteno dela za skupni blagor, zato da se kapitalizem demontira in uvede nov socialni red, v katerem ne bo ne izkoriščanih ne izkoriščevalcev. Za ta veliki cilj bomo šli v borbo z vsemi svojimi sotrpini in bomo ravno v Delavski zbornici delali na to, da bodo vsi zastopniki v njej brez izjeme in razlike složno delovali za obrambo delavskih pravic proti buržuazni reakciji, za izpopolnitev socialne postavo, za socialno preureditev človeške družbe.

To je naš program.

Vi pa odločite!

Kako se v Delavsko zbornico voli?

Kje se dobe glasovnice?

V obrate, kjer je bilo 5. decembra 1925 zaposlenih nad 20 delavcev, pri- nese uradnik bolniške blagajne za vse volivce in volivke kuverte, na katerih zadnji strani bo prilepljen oddajni list, s številko strani in tekočo številko volivnega imenika vsakega posameznega volivca. V kuverti bo bel prazen listič papirja in glasovnica, ki bo nosila podpise: Dr. A. Mrak, R. Čelešnik, M. Čobal. Vsakdo, ki prejme kuverto, se naj takoj prepriča, ali je prejel vse te stvari. Kuverta bo nosila nazlov: »Glavni volivni odbor Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta.«

Volivci in volivke, ki so zaposleni v obratih, kjer je bilo 5. decembra 1925 manj kot 20 zaposlenih in ki so

oddaljeni do 5 kilometrov, t. j. približno eno uro hoda od svoje bolniške blagajne, oziroma od krajevnega volivnega odbora, morajo iti po kuverto in glasovnice sami osebno in morajo vzeti s seboj delavsko (poselsko) knjižico ali krstni list. Iti pa morajo po glasovnice vsaj do 27. januarja 1926; pozneje jih več ne dobe. Kuverte se bodo dobile v uradnih urah krajevnega volivnega odbora. Kdaj so te uradne ure, naj se takoj zaupniki informirajo pri volivnih odborih. V Ljubljani se bodo dobile glasovnice vsak dan od 8 do 12 in od 3 do 8 zvečer v palači OUZD na Miklošičevi cesti.

Kdo in kako bo delil kuverte in glasovnice?

V obratih, kjer ima delavstvo izvoljene zaupnike, bodo od teh trije določili način razdeljevanja glasovnic in jih potem delili volivcem ali pri izplačilu, ali v obratih, ali po domovih, ka-

kor bodo sami določili. Zato je treba tam, kjer bodo ti zaupniki naši nasprotniki, strogo paziti, da dobi vsak vse, kar je predpisano in zgoraj omenjeno, posebno pa na to, da ti zaupniki ne izvajajo glasovnic nazaj, kar je namen naših nasprotnikov.

Za delavce, ki so bili po 5. decembru 1925 odpušteni, ali so se preselili drugam, se bodo glasovnice dostavile na podjetje, kjer so bili zaposleni dne 5. decembra 1925. Zato morajo iti tudi tja po nje. Pazite dobro, kam bodo zaupniki, naši nasprotniki, dali glasovnice, ki bi jih volivci ne prejeli iz zgoraj navedenega vzroka. Te glasovnice se morajo 28. januarja 1926 zapечатiti in vrniti. Vodite točen seznam nedostavljenih glasovnic in vsako zlorabo ali goljufijo naznanite takoj na: Glavni volivni odbor JSZ v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

Kako se glasovnica, oziroma kuverta opremi?

Vsak volivec in volivka napiše na oddajni, na zadnji strani kuverte prilepljeni listek lastnoročno svoje ime in priimek. Oni, ki ne znajo pisati, se podkrižajo, podpiše pa lahko drug. Ta list se od kuverte ne sme odtrgati. Glasovnico, ki jo bo vsak prejel s kuverto, se pusti v kuverti, na bel list papirja, ki se bo tudi nahajal v kuverti, se pa napiše s črnilom razložno tole:

»Glasujem za listo krščansko socialnega delavstva, katere nosilec je

Franc Terseglav,

urednik, in katero je predložila Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.«

Tako izpolnjeni listek se vtakne nazaj v kuverto, v kateri se nahaja glasovnica in se kuverta s to vsebino dobro zalepi.

Volivni odbor Jugoslovanske strokovne zveze je izdal in razposlal našim krajevnim volivnim odborom že tiskane glasovalne listke z zgoraj omenjenim besedilom. Vsak, ki je ta listek prejel, naj kar tega vtakne v kuverto, in uniči prazen bel list papirja, ki ga bo prejel s kuverto. To dovoljuje volivni red. Taki tiskani listki se dobe pri naših zaupnikih, ki morajo iste takoj razdeliti.

Ta navodila si naj vsak dobro prečita in zapomni, predvsem pa to, da se kuvert in glasovnica ne odda nikomur drugemu kakor le našim zaupnikom, ali 2. februarja na volišču, ali do 5. februarja pošlje po pošti na Glavni volivni odbor Delavske zbornice priporočeno. Poleg tega se naj dobro pazi, da bo v kuverti dobro zalepljeno dvoje, in sicer: glasovnica, katero bo vsak prejel s kuverto, in napisan ali tiskan glasovalni listek z besedilom, kakor je spredaj omenjeno.

Kdaj in kako se kuverte z glasovnicami oddajo?

Vsak volivec lahko nese sam (ali kdo drug za več skupaj) kuverto dne 2. februarja 1926 od 8 zjutraj do 6 zvečer na krajevni volivni odbor, katerih je v Sloveniji 26 in ki so večinoma na sedežih poslovalnic Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ali Bratovskih skladnic. Od 2. do 5. februarja 1926 se lahko kuverte pošljejo tudi po pošti priporočeno na Glavni volivni odbor v Ljubljani. Vendar pa take oddaje ne priporočamo. Najbolje je, da vsak odda opremljeno in zalepljeno kuverto zanesljivo našemu zaupniku, ki bo kuverte zbral in jih oddal po naših navodilih Glavnemu volivnemu odboru v Ljubljani.

Na delo!

Ta in prejšnja navodila v okrožnicah naj vsi zaupniki dobro proučijo in shranijo. Krajevni volivni odbori JSZ, kakor tudi naši kandidati in vsi drugi zaupniki naj sklicujejo vsak dan sestanke in volivce o eh navodilih poučujejo. Podrobno delo, agitacija od volivca do volivca, tudi v najbolj zapuščenem delavskem stanovanju, more omogočiti zmago krščansko socialnega delavstva v Delavsko zbornico, ki more v bodoče le v naših rokah služiti blagostanju in boljši bodočnosti vsega slovenskega delavstva.

Bodite pazljivi!

Te dni se že dostavljajo glasovnice v obrate z nad 20 delavci. Pazite na naše nasprotnike, če bodo oni razdeljevali glasovnice. Zadnjič se je na konferenci socialnih demokratov in komunistov izrazil vpričo vseh neki ugleden socialist tako-le: »Malo bomo že morali goljufati, če hočemo zmagati.« Skušali bodo izvajati tudi teror, posebno tam, kjer so mogoče v kakem obratu v večini, pred vsem pa nad ženskami. To na svojih sestankih govorijo. Nastopite povsod odločno proti vsakemu nasilju in nam nemudoma javite vsak slučaj na tajništvo J. S. Z., da poskrbimo za red.

Z lažmi so začeli.

Tam, kjer je delavstvo manj poučeno, pripovedujejo socialni demokratje, da so na listi »Združene strokovne zveze« zastopane vse organizacije, čeprav je to listo sestavil le del socialnih demokratov (Kristanovih) in Makucova struja levih. Na shodih govore dosedanjí gerenti Delavske zbornice (kakor jih imenuje sodrug Makuc), koliko je Delavska zbornica že dosedaj pod njihovo komando storila za delavce. Kar vsak naj sam sebe vpraša, kaj je dosedaj imel od zbornice. Saj jo celo do zadnjega časa ogromna večina delavstva niti poznala ni. In tako bi bilo tudi naprej, če ne bi pri teh volitvah delavstvo tako strašno obsodilo dosedanje komandante zbornice, kakor je pričakovati po razpoloženju da jih bo. Delavsko zbornico v poštene in zmoežne delavske roke, za to vse glasovnice za kandidite Jugoslovanske strokovne zveze.

Kandidatna lista.

Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani, ki nosi naslov:
LISTA KRŠČANSKO SOCIALNEGA DELAVSTVA.

Kandidatje:

1. Terseglav Franc, urednik, Ljubljana.
2. Keše Stanko, rudar, Trbovlje 1.
3. Kugovnik Jurij, kovač rudnika, Prevalje.
4. Pukšič Alojzij, pečarski zidar, Javornik.
5. Žumer Srečko, stavec, Ljubljana.
6. Kukovića Franc, papirniški rezalce, Dev. Mar. Polje.
7. Gajšek Ivan, delavski tajnik, Ljubljana.
8. Semenčič Andrej, strojni paznik, Maribor.
9. Godeša Ivana, kuharica, Ljubljana.
10. Žužek Franc, zasebni uradnik, Ljubljana.
11. Majeršič Ivan, usnjar, Tržič.
12. Dr. Milavec Anton, zasebni uradnik, Ljubljana.
13. Kordin Franc, ključavničar drž. žel., Moste pri Ljubljani.
14. Kores Martin, ključavničar drž. žel., Maribor.
15. Krek Miha, odv. konc., Ljubljana.
16. Lombardo Peter, delavski tajnik, Viš pri Ljubljani.
17. Zajc Zdravko, rudar, Šalek pri Velenju.
18. Krušič Karel, zvonarski mojster, Ljubljana.
19. Prebil Ivan, predilničar, Litija.
20. Bezljaj Josip, tob. delavec, Dev. Mar. Polje.
21. Koren Blaž, delavec, Celje.
22. Kordin Jože, železostugar, Ljubljana.
23. Uranjek Jakob, strelni mojster, Griže.
24. Kos Florijan, mizar, Store.
25. Peternel Ivan, delavski tajnik, Medvode.
26. Prosenec Anton, rudar, Zagorje.
27. Zibert Franc, čevljar, Stražišče pri Kranju.
28. Čuden Ivan, rudar, Krmelj.
29. Mikelj Matija, delavec, Kamnagorica.
30. Knafele Stanko, mlekar, Smibel pri Novem mestu.
31. Kranjc Ivan, kovač, Rajhenburg.
32. Peterlin Franc, rudar-kopač, Hrastnik.
33. Čelinsk Jože, žagar, Nazarje.
34. Hvasti-

ja Ivan, upr. pristav, Križ, Komenda. — 35. Struna Andrej, čuvaj, Kočevje. — 36. Anžur Franc, strugar, Dev. Mar. Polje. — 37. Dor-nik Franc, rudar, Sv. Jedert, p. Laško. — 38. Gosnik Matevž, delavec, Sv. Lovrenc na Po-horju 142. — 39. Pavunc Vekoslav, pečar, Vrhnika. — 40. Turk Josip, strojnik, Sv. Pavel pri Preboldu. — 41. Seruga Josip, kro-jaki pomočnik, Murska Sobota. — 42. Slavič Jože, mizar, pri Velenju. — 43. Kočevar Miha, delavec, Maribor. — 44. Košič Blaž, paznik v topilnici, Celje. — 45. Prešern Rudolf, čev-ljar, Trzin. — 46. Maček Franc, predelavec, Dol. Logatec. — 47. Renko Miha, rudar, Tr-bovlje. — 48. Zupan Ivan, delavec, Lesce.

Namestniki:

1. Rutar Jože, ekspedit, Ljubljana. — 2. Jelen Baltazar, strojnik, Velenje. — 3. Kri-vec Janez, motorni čuvaj, Jesenice. — 4. Kužnik Martin, rudar, Kočevje. — 5. Zadra-vec Jakob, vratar, Celje. — 6. Cof Jože, lesni delavec, Stražišče pri Kranju. — 7. Uršič Frančiška, tobačna delavka, Rožna dolina pri Ljubljani. — 8. Krašovec Janez, strojni klju-čavničar, Vrhnika. — 9. Križnik Filip, ru-dar, Trbovlje. — 10. Zupan Ignac, mizar, pri pomočnik, Trzin. — 11. Mejač Franc, ključav-ničar, Dev. Mar. v Polju. — 12. Namestnik Franc, kolar in tesar, Ruše pri Mariboru. — 13. Kratochvil Stanislav, ključavničarski delavec, Ljubljana. — 14. Lešnik Alojzij, ko-pač, Laško. — 15. Groznik Franc, predilniški delavec, Litija. — 16. Rupnik Milka, šivilja, St. Vid nad Ljubljano. — 17. Oštr Rudolf, ključavničar pri rudniku, Velenje. — 18. Ra-kovec Marija, sluškinja, Ljubljana. — 19. Kaj-zer Matevž, lesni delavec, Preska. — 20. Av-sec Maks, ključavničar, Dol pri Ljubljani. — 21. Postržin Ivan, delavec v steklarni, Za-gorje. — 22. Cvetko Josip, kraj, pomočnik, Murska Sobota. — 23. Ažman Rudolf, železo-strugar, Jesenice. — 24. Hlastan Martin, rud-niški kovač, Rajhenburg. — 25. Pintar Karel, mizar, Dev. Mar. Polje. — 26. Valant Alforz, kov. strugar, Ljubljana. — 27. Kren Ana, hi-karica, Maribor. — 28. Maček Matija, rudar, Krmelj. — 29. Košnik Jožef, belilec v predil-nici, Trzin. — 30. Hribar Anton, rudar, Trbovlje. — 31. Bertonec Franc, zanjkar, Jesenice-Fužine. — 32. Napret Jurij kurjač, Hrastnik. — 33. Cviki Martin, rudar-kopač, Velenje. — 34. Kladnik Mihael, knjigovodja zadruge, Kamnik. — 35. Tomažič Lojze, predilniški delavec, Litija. — 36. Mrak Valentin, mizar, St. Vid nad Ljubljano. — 37. Janež Vinko, rudar-kopač, Velenje. — 38. Mikeln Friderik, hišnik, Prevalje. — 39. Strgar Franc, klepar, Ljubljana. — 40. Soklič Fran-čiška, pomožna delavka, Lesce. — 41. Za-plotnik Ivan, rudar, Zagorje. — 42. Vrtovšek Alojzij, rudar, Zagorje. — 43. Skvarča Joško, tesač, Dol. Logatec. — 44. Napret Rudolf, strojnik, Hrastnik. — 45. Pečan Frančiška, sobarica, Ljubljana. — 46. Bisternik Josip, les. delavec, Prevalje. — 47. Mandeljc Franc, kovač v tov. za klej, Moste pri Ljubljani. — 48. Strkelj Henrik, tobačni delavec, Ljub-ljana. — 49. Videgar Jožef, delavec v stek-larni, Zagorje. — 50. Bečan Ivan, papirniški delavec, Sp. Hrušica.

Ženska volilna pravica.

Koliko se je posebno po vojski go-vorilo o ženski volilni pravici. Ta za-hteva se je mnogo kamentirala. Eni pametnejši in pravičnejši so to zahtevo podpirali; posebno je našla ta zahteva močiran odmev v vrstah krščanskih so-

cialistov. Od vsega početka, ko se je ta misel, zahtevati volilno pravico tudi za nas ženske pojavila, pa do da-nes, so tej zahtevi nasprotovali tako socialni demokratje kakor še posebej demokrati ala Žerjav.

Vsako zdravo načelo končno zma-ga in tako prehajamo tudi me polago-ma do naše zmage, ko dosežemo vo-lilno pravico v državni zbor. Pravijo, da nismo zato še zrele. Da smo, ho-čemo pokazati pri predstojajočih voli-tvah v Delavsko zbornico, v katero imamo prvič svojo volilno pravico. Hočejo pa nas za to pravico ogoljufati. Da ne bi mogle svoje pravice izvršiti, so naredili socialni demokratje tako, da moramo pred vsem žensko same po glasovnice, ker smo večinoma za-posljene v manjših obratih in pri go-spodinjstvu. Toda zmotili so se. Račun so napravili brez krčmarja. Mogočna armada je nas volivk, ki se ne bomo strašile nobenih žrtv, ne zaprek in groženj, ki bi nam onemogočile dobiti glasovnic in stopiti na volišče.

Prvič bomo volile, toda tako, da bodo ravno naše glasovnice tista stra-šna metla, ki bo pometla vse naše škodljivce in nasprotnike ženske vo-lilne pravice iz Delavske zbornice. Na pohodu do zmage so krščanski so-cialisti.

Volivka v Delavsko zbornico.

Političen pregled.

Ministrski predsednik Nikola Pa-šič je odpotoval v Monte Carlo iskat zdravja. Pred odhodom je naročil vod-jem radikalne stranke, naj se ne kre-gajo med seboj in naj s prepri po-čakajo do njegove vrnitve. Vrniti se namerava koncem januarja, za takrat, ko se bo sestala narodna skupščina.

Z njegovim odhodom so rešitve vseh vprašanj preložene za en mesec. Čakali bomo spet njegovega prihoda, ko se bodo začeli dogodki znova raz-vijati. Nasprotja med vladnima stran-kama kakor tudi med radikali samimi se bodo ta čas malo zakrila. Gotovo je, da bodo buknila ob Pašičevem prihodu z vso silo na dan.

Z ozirom na res čudne razmere v naši državi, ki kriče po spremembi političnega režima, se v političnih krogih ugiblje o izhodu. Po Pašičevem vzorcu bi zadostovala samo majhna sprememba oseb, drugi pa so zelo ra-dikalni in hočejo, da bi se osnovala sploh nova vlada z povsem dru-gimi osebnostmi. Iz najvišjih kro-gov prihajajo take namere, ki dajo upanje, da bo vendar le položaj kre-nil v smer, da bomo vendarle začeli s konsolidiranjem sedanjih res te-žavnih razmer.

Finančni odbor razpravlja o pro-računih treh ministrstev: za narodno zdravje, za pošto in za javna dela. V teh proračunih so naši prečanski kra-ji, zlasti Slovenija, tako zelo zapostav-ljeni, da ne bomo od tega tako viso-kega proračuna dobili skoro nobenih par.

Vlada hoče ukiniti nekatera mi-nistrstva, med njimi ministrstvo za socialno politiko. Posle tega ministr-stva pa hoče razdeliti med druga mi-nistrstva. Ta način reduciranja po-meni seveda za socialno politiko smr-ten udarec. Vlada hoče zatisniti oči pred revščino, ki se vedno veča in širi. Brezposelnost zavzema take me-je, da nas je strah in vendar so uki-nili borze dela in znižali podpore za brezposelne.

Proračun prosvetnega ministrstva je precej visok. Kolikor se dosedaj ve, bodo ostale vse univerze tako, ka-kršne so sedaj. Največji pastorek je seveda ljubljanska. Njene postavke so tako malenkostne, da res komaj živo-tari. Vse lepe besede o povzdigi na-šega šolstva so bile vedno le slepilo za čas ob volitvah. Namesto izpolnitve obljub pa nas vsako leto vznemirjajo vesti o ukinitvi univerze.

Mažarska ponarejalska afera je tudi pri nas vzbudila veliko razbur-jenje. Naše tisočdinarske bankovce so tudi ponarejali. Mažarska si bo s to afero silno dosti škodovala na ugledu. Trpelo bo nieno gospodarstvo in njen pravni ugled.

Naš finančni minister je odpotoval v Ameriko, da tam uredi naše dolgove in da eventualno najame novo poso-jilo. V Parizu je naša delegacija do-ločila, koliko dolgujemo Franciji.

Škandal na Madjarskem. Pred do-brim tednom se je raznesla po časo-pisih vest, da ponarejajo na Madjar-skem denar. Prvotno se je zdelo, da je to, kaka majhna stvar, pač poizkus nekaterih malopridnežev priti zlepa do denarja, toda ta malenkost se je končno izpreverila v svetovno senza-cijo. Svetovni časopisi, pred vsem časopisi držav male antante (Jugosla-vija, Čehoslovaška in Romunija) so vedno poročali, da pripravljajo Mad-jari Habsburžanom pot do prestola. Imenovali so se najrazličnejše osebe, v prvi vrsti Oton, sin pokojnega av-strijskega cesarja in ogrskega kralja Karla. Madjarska pa, kot majhna in obenem finančno slaba država, ni imela dovolj denarja, da bi to akcijo podprla. Saj to ne stane morda le par milijonov, ampak milijone in milijone. Da bi pa vendar dosegli zaželjeni cilj, so se ogrski velikaši, kateri imajo odločilno besedo, na čelu s knezom Windischgraetzom domenili, da začno s tiskanjem tujih denarnih vrednotnic.

Vedno smo brali v časopisih, da so našli kje kake ponarejene denarje, pred vsem tisočake. Enkrat so se na-šli ponarejeni franki (francoski de-nar) v Italiji, enkrat v Bolgariji, dru-gič angleški denar v Rumuniji in Španskem, sploh ni bilo ne kraja ne konca. Francoska in mednarodna po-licija so se brez uspeha trudile, da bi prišle storilec na sled. Končno pa je le slučaj, kakor vedno, pomagal, da so našli malopridneže. Sin uradni-ka kneza Windischgraetza je šel na potovanje na Holandsko. Ko se je tu mudil, mu je zmanjkalo malo denarja. Poslali so mu ga od doma z Madjar-skega. Fant gre menjat v banko, do-tični uradnik pa, ki je vzel denar, je bil toliko previden, da je pogledal ti-sočak, ker je vedel, da krožijo ponarejeni franki okoli po svetu. Opazil je, da je denar ponarejen. Ni hotel fantiču delati skrbi, ampak ga je zme-njal, obenem pa obvestil o tem po-licijo.

Kmalu zatem se je zgodil drugi, toda veliko zanimivejši slučaj. V vlaku se je peljal eleganten gospod. Ko pridejo do holandske meje in je bilo treba revizije. Dotični se pred-stavi kot polkovnik Jankovicz, sorod-nik ogrskega vojnega ministra. Ob-enem pove, da se je pelje kot diplo-matični kurir. Na kovčegu je imel tudi znak zunanega ministrstva. Taki kov-čegi se pa na meji ne smejo pregledo-vati. Toda detektivi, oprezní, kakor vedno, so se pa drznili tudi v tak kov-čeg pogledati. Toda groza in strah, pred njimi se je odprlo strašno bo-gastvo, 10.000 komadov po tisoč franc. frankov. Stvar je bila sedaj popolno-ma jasna.

Med tem časom so pa postale go-tove osebe na Madjarskem bolne. Vse so iskale potne liste za odhod na bo-lezenski dopust v inozemstvo. Med tem pa se je francoska policija infor-mirala, katera tiskarna na Madjar-skem naj bi bila zmožna tiskati de-narne bankovce. Zvedela je, da ali državna tiskarna za bankovce, ali ti-skarna kartografskega zavoda, kjer se tiskajo zemljepisne karte. Izvršili so preiskavo v slednji tiskarni in res, našli so še 30.000 komadov dotiska-nih francoskih frankov.

Osebe pa, katere so bile zapletene v to afero, so začele izdajati druga drugo. V to afero, kolikor je do sedaj znano, so zapletene najvplivnejše ose-be na Madjarskem. Policijski ravnatelj v Budimpešti, par ministrov itd. itd., baje celo regent Horthy. Ko so zasliševali kneza Windischgraetza in ko so ga vprašali, zakaj je on to fi-nanciral, je odgovoril, da iz ljubezni do domovine, ko ji je hotel pomagati. Ti ljudje torej so imeli političen načrt.

tako igral tako pol ko danes — svojo zadnjo pesem.

Ko je odpel prvo kitico, ga je zapustila moč — negotovo je zdrsnil lok še enkrat preko strun — glasovi so se izgubljali počasi, kakor sladka, otožna tožba — nato je pa bolnikova glava omahnila na vzglavje. Oči, ki so še pravkar žarele tako veselo, so se trudno zaprle — ono malo rdečice, ki jo je pričaralo razburjenje na njegov upadli obraz, se je umaknilo globoki, prsteni bledici.

Čudovito tiho je postalo v malem prostoru. Ženski sta stali kakor začarani, niti ganiti se nista mogli — tedaj — čaj! to ni več sladek glas strune — globok vzdih je preletel sobo.

Hanka je planila kvišku, njene objokane oči so iskale učitelja — naenkrat je prestrašeno kriknila: »Mrtev!«

Zunaj je hrumel silen novembrski vihar in v onemogli jezi trgal zadnje listje z dreves in grmičja. Teta je prav prerokovala.

18.

Mladega prijaznega učitelja so imeli v Kru-ševcu vsi radi, in vsak se je užalostil, ko je zaslišal o njegovi smrti. Zato ga je pa na zadnji poti na tiho pokopališče ob cerkvi spremljala skoro vsa vas, prepevala lužiško-srbske svete pesmi in mu izka-zala tako zadnjo čast.

Tak lužiško-srbski pogreb napravlja poseben, praznično skrivnosten vtis, posebno če pogledaš temno oblečene žene in dekleta, ki se zavijajo v dolge bele žalne halje kakor v mrtvaške prte. Sicer pa nosijo posebno stare Lužičanke to ogrinjalo tudi drugače s seboj v cerkev in v mesto; zvijejo ga skrbno pod pazduho in če je potreba ga imajo za dežnik.

(Dalje.)

A. Marby:

Hanka.

Lužiško-srbska povest.

26

S temi besedami je odvedla zmedeno deklico iz sobe. Komaj pa so se za njima zaprla vrata, ko je ustavila Hanko in jo kratko in ostro vprašala: »Ali je resnica?«

»Kako morete verjeti, teta? O Bog, le sam si nekaj domišlja,« je tiho odgovorila.

»Ubožec! Tudi sama sem tako mislila,« je pri-kimala teta pomirjeno in polastilo se je je veliko sočutje.

»Da ... toda kaj bo sedaj? Prosim vas, svetujte, teta! Kako morem še kedaj priti k njemu?«

»To bi bilo prekruto, Hanka, in za bolnika pravi strup. Ne, ne, prihajati moraš kakor doslej, biti vesela in zgovorna in se delati, kakor da bi se z vsem strinjala. To laž ti bo ljubi Bog rad odpu-stil; saj lajšaš s tem ubogemu učitelju samo še teh par njegovih dni na zemlji. Pomisli, da se mu bliža konec hitro, hitro.«

Teta je govorila zelo odločno in Hanka ni vedela, kaj bi odgovorila. Samo vzdihnila je in se obrnila, da bi odšla. Toda komaj je napravila par korakov, se je spet vrnila.

»Teta,« je zašepetala, »ali ne bi hoteli ... menim ... da, bodite tako dobri in recite mu ... Bogomiru, naj ... ne misli slabo o meni.«

»Le pomiri se, dete moje. Bom ga že poučila kakor je treba.«

»Hvala, ljuba, dobra teta?« In takoj je zbežala po poti in v naslednjem trenutku izginila v temi. Teta je pa še dolgo gledala za njo, vsa ginjena in srečna.

»Ah, kako dobro se počutim danes! Nič bolečin in kašelj je izginil popolnoma ... prsi so mi lahke in proste! Da, sedaj se je prav gotovo obrnilo na bolje. Ali ne mislite tudi vi tako, prijatelj? Samo malo še potrpite, kmalu boste rešeni tega sitnega dela ... in potem ...«

Bolnik je umolknil, toda veseli, koprneči po-gled iz njegovih tako čudno velikih, vdrlih oči, in smehljaj na njegovem shuššanem obrazu sta pri-čala bolj ko besede, kaj je pričakoval od bodočnosti.

»Ali si morete misliti,« je začel znova, »kako mi je danes pri srcu? Tako praznično in pričako-vanja polno kakor otroku na božični večer. To je zdravje, ki prihaja ... kaj ne?« Ne da bi čakal na odgovor, je nadaljeval hitro: »Ah, tamle visijo moje gosli. Zdi se mi kakor bi mi nekaj očitalo. Le po-trpite še malo, vaš počitek ne bo trajal več dolgo. Prosim, bodite tako dobri in dajte mi jih sem, ljuba Hanka.«

Hanka, ki je sedela tesno ob njegovi postelji, kakor je želel sam, se je takoj dvignila, segla po godalo in ga izročila bolniku, ki je stegnil nasproti roke kakor v hrepenenju.

»Toda ne igrati!« ga je opominjala deklica rahlo.

O, danes se čutim zelo krepkega. In menim, da bi smel vsaj poskusiti,« je odvrnil stiskajoč gosli na prsih. Nato je potegnil z lokom rahlo preko strun in začuli so se glasovi, tako zvonki, mehki in sladki, da je obe poslušalki pretreslo v globino srca. S pridržano sapo sta prisluškovali teta in Hanka čudoviti godbi — in nič več se nista mogli ubraniti solz, ko so se sprva posamezni, bežni zvoki vezali bolj in bolj v ubrano melodijo in je bolnik rahlo, toda jasno zapel: »Nada, nada, nežna ko pomladni dih.«

Tako ga ni upanje zapustilo niti v tem trenutku. Nikdar v svojih zdravih dneh ni učitelj

Spraviti so hoteli na prestol Habsburgovca nadvojvodo Albrehta proti Otonu. Toda, načrt se jim je o pravem času ponesrečil.

Tu torej jasno vidimo, kam vodi nacionalizem. Mogoče, da bo država veliko, veliko trpela, eno pa je in to drži, da je Madjarska v teh dneh veliko izgubila na ugledu. Torej ljudje, ki so mislili, da bodo s svojo skrajno nepoštenostjo in predrznostjo rešili državo, so jo nasprotno pred celim svetom popolnoma spravili ob ugled. Obenem pa nam kaže ta slučaj, kako pokvarjeno je današnje plemstvo, katero bi rado živelo in se zabavalo, tako kot v bivši Avstro-Ogrski, delalo pa nič.

Albanija. Kakor poročajo časopisi, se namerava oklicati dosedanji predsednik Ahmed beg Zogu za kralja. Izjavlja, da ljudstvo še ni zrelo za republiko in da je treba stalne močne roke.

Bolgarija. Ta država, katera ni mogla pod vladavo bivšega min. predsednika Cankova dobiti v inozemstvu ni pare posojila, bo sedaj, ko je druga vlada, mogoče kaj dobila. Baje so v pogajanjih z Angleško in kakor znamenja kažejo, bo dobro uspelo. Tu se torej jasno vidi, v kaki nujni zvezi sta politika in gospodarstvo in koliko ugleda ima država, ki ima na vladi pametne in trezne ljudi.

Mala antanta in Madjarska. Vsled zadnjih dogodkov, to je pred vsem glede ponarejanja bankovcev, kakor tudi glede ostalih političnih zadev, ki so s tem v zvezi, namerava mala antanta ostro nastopiti v Budimpešti. Baje je celo že Oton Habsburški prispele ponoči z aeroplanom na Madjarsko s tem namenom, da dela nekako protiutež nadvojvodi Albrechtu, katerega nameravajo ogrski monarhisti oklicati za kralja.

Shod Delavske zveze v Ljubljani.

Zadnjo nedeljo dopoldne se je vršil v dvorani Ljudskega doma v Ljubljani protestni shod Delavske zveze, da krščansko socialistično delavstvo protestira proti ukinitvi posredovalnic za delo, proti zmanjšanju podpor za brezposelne, proti znižanju kreditov za humanitarne zavode in za varstvo otrok.

Na shodu, katerega se je udeležilo lepo število delavstva, sta govorila predsednik Delavske zveze, poslanec dr. Andrej Gosar in poslanec Franc Smodej. Shod je vodil in mu predsedoval predsednik DZ v D. M. v Polju tov. Franc Kukavica. Dr. Gosar je v stvarnem in temeljitem govoru obrazložil siromašen položaj delavstva in odločno zahteval, da naj se vlada, mesto da se bavi z vprašanjem, kako okrniti delavsko zaščito, peča raje z mislijo, kako naj socialno politiko izpopolni, kar ne bo v korist samo delavstvu, ampak državi sploh. Poslanec Smodej je govoril o pohodu reakcije in o njenih pomočnikih, ki prav sedaj nastopajo z najbolj reakcionarnim načinom v volitvah v Delavsko zbornico proti kršč. soc. delavstvu ter s tem pomagajo istemu, ki najbolj tlači pošteno slovensko delavstvo. Obširno je govoril o »modernem« volivnem redu za volitve v Delavsko zbornico, ki je delo naših socialnih demokratov, katerim se še vedno cedijo sline po stolčkih, na katere jih je posadil »delavski prijatelj« dr. Zerjav.

Po govoru obeh poslancev, ki sta žela za izvajanja viharno pritrdjevanje vseh zborovalcev, je tov. Kukavica predlagal sledečo resolucijo:

Kršč. soc. delavstvo, zbrano na shodu v Ljudskem domu v Ljubljani dne 10. januarja z vso odločnostjo protestira, da si upa vladna večina črtati v proračunu za Slovenijo tako važne postavke ministrstva za socialno politiko.

Socialna zakonodaja v Jugoslaviji je popolnoma zaostala, delavstvo je potisnjeno moralno in v težkih gospodarskih razmerah Slovenije tudi materialno čisto v ozadje. Tem nevzdržnim razmeram pa hoče sedaj vlada, ki bi morala v interesu države same skrbeti predvsem za najbednejše, dati svoj pečat.

V imenu tisočev brezposelnih, trpečih in zapostavljenih dvigamo ogorčen protest in izjavljamo, da se hočemo boriti z vsemi silami za ohranitev in izpopolnitev sedanjih socialnih institucij. Pravtako hočemo voditi vztrajen boj za izpopolnitev socialne zakonodaje, da si pribori delavstvo v naši državi popolno dejansko enakopravnost z vsemi drugimi stanovi.

Navzoči so resolucijo z odobravanjem sprejeli, nakar je bil shod zaključen.

Jugoslov. strokovna zveza.

Strokovna zveza rudarjev.

Trbovlje. Navidezen mir, ki je vse dosedaj prevladoval nad našim krajem od časa, ko so bile razpisane volitve v Delavsko zbornico, je začel kazati prve znake nestrpnosti in obupne borbe naših nasprotnikov predvsem pri socialdemokratih. Tako slabe šanse med delavstvom, kot jih imajo danes, še niso imeli. Ne bo jih rešilo njihovo udruženje z neodvisnimi, kajti že se je pričel medsebojni prepir med njimi in zgoditi se ima, da bo te zaslužne generale volila samo peščica njihovih članov. Zastoj je trud okoli lista »Delavska politika«, katere pokrovitelj je A. Kristan. Novi dnevnik je baš v najkritičnejšem času zagledal luč sveta. Danes je že vsakemu rudarju znano, da hočejo socialdemokrati z demagogijo in lažjo proti nam krščanskim socialistom zakriti svoje neuspehe zadnjih let. Odločno in neustrašeno pa stoji nasproti vsem nasprotnikom naša Strok. zveza rudarjev. Ona ima čisto vest in jasne cilje. Za poštenje in pravico se hoče potegovati v Delavski zbornici. Zato je tudi njena zmaga sigurna. Skupina je imela v soboto 9. jan. sestanek. Na dnevnem redu so bile volitve v Delavsko zbornico. Članom so se podala vsestranska pojasnila in navodila, nasprotno pa se je tudi slišalo že marsikaj zanimivega o načrtih nasprotnikov. Do preklica se vrši vsako soboto popoldne ob 4. uri sestanek na tajništvu Loke 253. Vsi bodite na mestu, ko vas kliče organizacija in pokazite, da se krščanski socialisti zaveda svoje dolžnosti.

Društvo slovenskih organistov.

Ureditev organistovskih plač. Med organisti v Sloveniji je nastalo gibanje za izboljšanje njihovega gmotnega položaja. V časopisih čitamo o tem razne članke in nasvete, posebno v listu »Pravica«, katera je tudi glasilo organistov. Moramo priznati, da res ni stanu, kateri bi bil tako slabo plačan, kot so naši organisti. Ni mi pa znano, da bi se bila do danes pričela kakšna resna akcija, ki bi se potrudila to perečo zadevo končno urediti. Tu in tam da kdo par nasvetov in to je tudi vse. Kaj resnega pa se še ni nič storilo. In vendar je to nujna potreba in je to tudi dolžnost vseh, katerim je na tem, da cerkvena glasba napreduje. Nikdar se cerkvena glasba ne bo mogla razviti, kakor bi bilo želeli, ako bodo organisti mučili skrbi za vsakdanji kruh. S tem, da se organistom nasvetujejo razne postranske službe, ne bo veliko pomagano, nasprotno bo pa lahko še slabeje. Čim več služb bo organist opravljal, manj bo imel časa za glasbo. Poznam več takih organistov, ki opravljajo vse mogoče službe, a za glavno, t. j. organistovsko službo imajo jako malo časa ali pa nič. In prav to je napačno. Zato je nujno potrebno, da se plače organistov preuredijo. Pa kako? Vse pojde, treba samo dobre volje. Usojam si svetovati naj se skliče o tem vprašanju posvetovanje, ki se ga naj udeležijo zastopniki mariborskega in ljubljanskega kn. šk. ordinarijata, zastopnika ceciljanskega društva v Mariboru in v Ljubljani in zastopniki ljubljanskega in celjskega društva organistov. Tudi bi bilo dobro, da bi se posvetovanje udeležili zastopniki Županske zveze v Ljubljani in v Mariboru. Od vseh navedenih korporacij se naj udeležita zborovanja vsaj dva zastopnika, ki naj bi podala svoje nasvete v tem vprašanju. Ta sestanek naj bi se sklical kje v sredini med Ljubljano in Mariborom mogoče v Celju. Na tem sestanku bi se vprašanje preureditve organistovskih plač temeljito preresetalo. Trdno sem prepričan, da bi to posvetovanje imelo veliki uspeh. Organisti bodo to misel z veseljem pozdravili. Želim, da bi zgoraj navedene korporacije v listih objavile o tem predlogu svoje mnenje.

P selska z eza.

Sprejmejo se takoj v službo: Ena sobarica, ena kuharica in ena strežnica za nekaj ur dopoldne in popoldne. Zglasiti se je takoj na Starem trgu 2, I. nadstropje, v tajništvu JSZ.

Prometna zveza.

Novi gospodar, druga navada. Kakor je že vsem železničarjem znano, smo dobili dne 27. decembra lanskega leta zopet novega prometnega ministra g. dr. Miletiča. Da imamo skoro vsako četrtoletje novega ministra, to ni več nič novega, vendar pa ima vsak drugo naziranje, samo eno je vedno enako, in to seveda pozdrav kakor se spodobi za takega funkcionarja, kakšna je važnost železniške službe in pa, da vsak obljubi, da bo pomagal in uvaževal prošnje in želje celokupnega osebja, bodisi finančno ali materialno. Toda koliko je resnega na tem, naj vsak sam sodi. Nekaj pa je vendar takoj pokazal naš novi prometni minister, in sicer, da ne smemo več svobodno potovati, ampak moramo imeti za vsako režijsko vožnjo pismeno dovoljenje od svojega načelnika. Brez tega pismenega dovoljenja se ne sme noben železničar voziti na železnici po svojih privatnih opravkih z režijsko karto. Taka naredba je bila že svoječasnno izdana in tudi veljavna, vendar na prošnjo železničarjev je bivši prometni minister g. Sušnik to naredbo ukinil. Sedanji novi minister jo je dal zopet uveljaviti. K temu se še povrnemo.

Veljavnost delavskih legitimacij. Zadnjič smo poročali, da veljajo listne osebne legitimacije po okrožnici direktorja do preklica. Naknadno pa je dospela druga okrožnica, v kateri piše, da so veljavne samo do 9. t. m. Torej brez izjeme ugasne veljavnost listnih osebnih legitimacij za leto 1925 10. januarja 1926. Kdor še do takrat ne bo imel nove listne osebne legitimacije veljavne za leto 1926, mora pač počakati, da bo dobil novo. Sicer pa so že nekatere edinice prejele in tudi izdale delavstvu legitimacije, vendar so še na večjih postajah komaj odposlane slike na pristojno mesto in bodo tudi v najkrajšem času dosele te legitimacije. Prizadeti bodo morali malo potrpeti. Vsekakor je lepo od direktorja ljubljanske direktorije, da je saj za nekaj dni podaljšal veljavnost starih listnih osebnih legitimacij, kar je marsikateremu v nujnem slučaju koristilo ter si tako prihranil nekaj dinarjev.

Zavarovancem OUZD.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je uvedel s 1. januarjem 1926 na podlagi soglasnega sporazuma z Zvezo blagajn. zdravnikov pavšalno honoriranje obiskov zdravnikov na domu bolnikov. S to novo ureditvijo honoriranja obiskov so v zvezi sledeče posledice, na katere urad obolele zavarovane člane opozarja.

Po veljavnih določilih bolniškega reda je vsak zavarovani član v slučaju, ako zahteva in potrebuje zdravniške pomoči, dolžan zdravnika obiskati v odrejenih ordinacijskih urah na domu zdravnika, odnosno v ambulatorijih. Le izjemoma, ako je zdravstveno stanje zavarovanca tako, da mu je popolnoma nemogoče zapustiti posteljo, imajo člani pravico zdravnika klicati na svoj dom. Zasebni pacient zdravnika kliče na dom le v dejansko skrajno nujnem slučaju, ker mora pač štediti. Pri javnem denarju pa je štedenje še bolj potrebno, zlasti še, ako je denar namenjen zdravju delovnega naroda, torej eminentno socialnim svrham. Klicanje zdravnika na dom je posebno priljub-

ljeno pri simulantih, ker s fingiranjem nujnosti in nevarnosti bolezni hočejo zanesljiveje doseči denarno podporo. V boju proti simulantom od strani urada in zdravnikov morajo naravno trpeti tudi resni bolniki. Temu se ni čuditi. Izkoriščevalci zavarovanja so v bistvu vzrok vse kritike proti poslovanju urada. Da ni izkoriščevalcev, bi urad ne bil prisiljen izdajati strogih formalnih predpisov in resni bolniki bi mogli uživati skrbnejšo zdravniško nego. Tako pa i zdravniki i urad izgubljata visok odstotek svoje energije pri simulantih.

Urad je radi večjega izkoriščevanja od strani simulantov in onih, ki bolezni pretiravajo prisiljen k najbolj energičnim ukrepom in upa pri tem boju na pomoč cele vestne in odgovornosti se zavedajoče javnosti. Proti onemu članu, ki bi zdravnika klical na dom, ne da bi bila za to podana neobhodna potreba in nujnost slučaja, se bo urad poslužil zakonitih določil in takemu članu predpisal povračilo vseh stroškov, ki so uradu nastali radi brezvertnege in izkoriščavajočega dejanja člana.

Zaposlovanje inozemcev.

Inspekcija Dela v Ljubljani službeno razglasa: V smislu predpisa § 7 Pravilnika o zaposlovanju tujih delavcev (Uradni list št. 362-108 ex 1925) se bodo izdala vsem onim inozemcem, ki so bili na ozemlju naše kraljevine zaposleni, že predno je stopil zakon o zaščiti delavcev v veljavo, posebna uradna potrdila, da navedeni zakon zanje ne velja. Zato se pozivajo vsi inozemski delavci, vajenci, uradniki, nameščenci, gospodarski in drugi uslužbenci, ki so bili zaposleni v naši državi že pred dnem 14. junija 1922, da vložijo čimprej prošnje za izdajo omenjenih potrdil. Prošnjam treba priložiti uradna dokazila, da so bili res zaposleni pred navedenim datumom, dalje dokaze o njihovi strokovni usposobljenosti, o vrsti posla, ki ga opravljajo ter naslov podjetja, oziroma službodajalca, kjer so zaposleni. Prošnje morajo biti po predpisih kolokvane (Din 25), ter jih je treba vložiti najkasneje do dne 28. februarja 1926. Teh prošenj ne morejo vlagati delodajalci za inozemce, ki so pri njih zaposleni, temveč prizadeti inozemski uslužbenci s a m i. — Če bi se po izteku roka ugotovilo, da posamezni inozemci nimajo potrebnih uradnih izkazil, se bo smatralo, da veljajo zanje odredbe zakona o zaščiti delavcev ter se jim bo nadjeno zaposlenje prepovedalo. Obenem se bo uvedlo predpisano kazensko postopanje. — Prošnje treba vložiti pri Inspekciji dela v Ljubljani, Dunajska cesta 40.

Tedenske novice.

Zborovanje »Svete vojske«. Zadnjo nedeljo dopoldne se je vršilo v Rokodelskem domu v Ljubljani zborovanje »Svete vojske«. Po pozdravih in referatih so bili izvoljeni v odbor gg. Lindič, Čepelnik, Čepin, Homovec, Sitar, Koprivnik in g. člena Doklerjeva. Organizaciji, ki se bori proti najhujšemu sovražniku ljudskega blagostanja in ki je že izvršila v ta namen ogromno delo, želimo tudi v bodoče najlepšega uspeha.

Žrebanje dobitkov dobrodelne loterije Dijaškega podpornega društva v Ljubljani je predstavljeno za 9 dni in se vrši v nedeljo dne 24. januarja ob pol treh popoldne v Akad. domu na Miklošičevi cesti št. 5. Srečke se bodo prodajale po deželi do 22. januarja, v Ljubljani pa do začetka žrebanja. Da se prodajanje še bolj razširi, smo zvišali število dobitkov od 1041 na 1266! Izžrebane številke bodo objavljene v »Slovincu«, »Domoljubu«, »Naši Straži« in v »Slov. Gospodarju«.

Odbor D. P. D.

Nesreča. V Trbovljah se je ponesrečila delavka Josipina Hodej. Pri avtomatični premikalnici za vozičke, kjer je prišla z nogo v premikalnico, si je zlomila nogo v kolenu. Prenesli so jo v bolnišnico.

Velika nesreča. Na Silvestrov večer se je smrtno ponesrečil Janez Kacin, oženjeni hlapec pri trgovcu Telban v Savodnju v Poljanski dolini. Iz Škofje Loke je peljal okrog 10. ure zvečer sode vina 750 litrov. Ko je prišel na slabo ograjen del ceste, kjer je bil na eni strani breg, na drugi voda, je padel z vozom vred v Soro. Janezu Kacinu je zlomilo hrbet in je bil takoj mrtev. Oba konja sta se ubila in tudi sod se je razbil.

Smrtno je ponesrečil viničarski sin Drozg Gran iz Rane pri Sp. Kungoti. Vso noč je s fanti luščil bučno seme na Belenčah. Zgodaj zjutraj se je vračal domov. Da bi prišel prej domov, ni šel po navadni poti, ampak je šel po železniškem tiru. Med potjo ga je došel vlak, ki ga je čisto razmešaril.

Protestni shod v Ljubljani so zadnji pondeljek sklicali tudi naši »zdrženi«. Zanimivo je to, da na ta shod sodrugi niso vabili z rdečimi vabili, pač pa z zelenimi. Morda je tudi premenjava barve potrebna sedaj...

»Delavska politika« je otvorila najhujši ogenj proti kršč. soc. delavstvu. Lepo bi bilo od nje, če bi vsaj polovico prostora, ki ga posveča kandidaturi Jugoslovanske strokovne zveze, posvetila tudi Žerjavovim »neodvisnim«. Poskusite malo tudi na tej strani potipati, bomo vsaj videli, kje ste doma. E, tam je za vas sršenovo gnezdo...

Boj z volkom. Kmet Ivan Milič iz Blasnice v Hercegovini je čul ponoči tuljenje volka in hropenje svojega konja v hlevu. Vzel je v roko gorjajo, vstopil v hlev ter zaprl za sabo vrata. Volk je konja popustil in se vrgel na Miliča. Isti se je hrabro branil, vključ temu pa bi bil podlegel, da mu ni prišel na pomoč njegov brat s puško.

Umor v vlakcu. Med vožnjo v Stenjevec je umrl umobolni kmet L. Tomašević. Pri pregledu njegovega trupla v Zagrebu so dognali, da je bil Tomašević zadavljen. Na vožnji v Stenjevec sta kmeta spremljala dva bolniška strežnika, ki pa sta neznanu kam pobegnili.

Med vožnjo okraden. Bančnemu ravnatelju Salomonu Eljaš, ki se je vozil iz Subotice v Beograd, je bila med vožnjo ukradena listnica s 140.100 Din.

Strašna smrt. V neki zagrebški bolnici so našli 18 letnega Mane Grba mrtvega v kopalni banji, napolnjeni z vrelo vodo. Vzrok te strašne smrti niso mogli takoj ugotoviti.

Samomor vojaka. V Mariboru se je ustrelil pešec V. Bojkič s službeno puško. Bojkič je bil takoj mrtev. Vzrok samomora je bilo prestavljanje iz pisarne k četi, ker je prekoračil retreto. To ga je tako potrla, da je izvršil samomor.

Dopisi.

Selca. V nedeljo, dne 27. decembra m. l., smo tu slovesno praznovali 60 letnico rojstva dr. Jan. Ev. Kreka. Ob 10. uri je bila sv. maša za rajnega dr. Kreka. Popoldne ob 3. uri se je vršila proslava v Krekovem domu, na kateri je dr. Mohorič govoril o delovanju in zaslugah nepozabnega dr. Kreka na kulturnem polju. Po govoru je bila deklamacija Dr. Jan. Ev. Kreku ob njegovi 60 letnici in več pevskih točk. Nato se je

uprizorila dr. Krekova igra »Turški kriz«, zgodovinska igra iz turških časov. Dvorana je bila nabito polna, kakor že doigo ne. To je lepo znamenje, kako so vsi globoko spoštovali dr. Kreka. Daj Bog, da bi seme njegovih besed vzrastlo, naredilo močne korenine, obrodilo stoteri sad in izpodrinilo vse slabe navade v naši dolini.

Trbovlje. Zavedajoč se, da delavec brez prave izobrazbe ne pomeni nič v javnem življenju, se je tudi pri nas ustanovila »Socijalna šola«. Prvo zborovanje se je vršilo v četrtek, dne 7. t. m. Na tem zborovanju odnosno predavanju je prvič predaval č. g. Zmave o človeški družbi. Navzočih je bilo lepo število delavcev, ki so z zanimanjem sledili besedam predavatelja. Po predavanju je bila debata, katere so se udeležili vsi navzoči. Iz tega je razvidno, kako silno je potrebna taka šola in da je g. Zmave prav zadel, da je pričel s to šolo. — Končno naj omenimo, da se vršijo ta predavanja vsak četrtek ob 7. uri. — Delavci, poslušajte to šolo, zavedajte se, da v izobrazbi, ki temelji na krščanstvu, je moč in tudi — zmaga.

Trbovlje. Na Štefanovo smo otvorili in blagoslovili tuk. novi Društveni dom. Ze v zgodnji uri so se zbirali vsi krščansko misleči delavci kakor tudi ostali somišljeniki, poleg tega uniformirani rudarji, Orli, Orlice, oboji naraščaj in tudi narodne noše. Ob 10. uri so odkorakali z godbo na čelu k sv. maši, katero je daroval č. g. opat Jurak. Imel je tudi lep cerkveni govor, kateri je napravil na vse vernike globok vtis. Po končani službi božji je č. g. opat blagoslovil novi dom. Po blagoslovlitvi je imel otvoritveni govor č. g. kaplan Zmave. V imenu Jugoslov. Strokovne zveze je zbor pozdravil navzoče tov. Gostinčar. Tov. Keše je pozdravil v imenu trb. kršč. soc. delavstva. Kmečko zvezo je zastopal g. Alnac, slednji je v njenem imenu pozdravil občinstvo. Popoldne istega dne se je vršila Orlovska akademija, na kateri je imel slavnostni govor dr. Basaj. — Drugi dan, se je igrala — prvič v Trbovljah — igra »Martin Krpan«, katera je izvrstno uspela. Da je dramatični odsek prav dober, je dokaz, da se je morala ista ponavljati dne 3. januarja. Novi Društveni dom je v ponos vsem krščanskim organizacijam, kakor v kras celi občini. — Krščansko soc. delavstvo bi samo želelo, da bi se ta Dom imenoval »Krekov dom«.

Jesenice. Krščansko socialno delavstvo na Jesenicah se vabi, da se udeleži javnega shoda, ki se vrši v nedeljo dne 17. januarja ob 9 dopoldne v Kat. del. domu na Savi s sledečim dnevnim redom: Volitve v Delavsko zbornico. Poroča tov. France Terseglav. Tovariši in tovarišice iz Jesenic in okolice, pokažite, da Krekov duh živi med nami in se udeležite v velikem številu tega javnega shoda. Pokažite, da se ne bojite raznih diktatorjev, ki pravijo na svojih zaupnih sestankih, »glas nam, ali pa ven iz obratov.« Pokažimo, da jim ta laždemokracija ne bo nič pomagala ter delajmo na to, da bo zmaga pri volitvah v našo Delavsko zbornico lista Jugoslovanske strokovne zveze z veliko večino.

Jesenice. Takozvani združeni socialisti so imeli v nedeljo, 4. t. m. uvodni javni shod za volitve v Delav-

ske zbornico, kot so sami dejali. Boli jih seveda pred vsem to, da je tudi J. S. Z., njim najresnejši konkurent, postavila kandidate. Seveda, oni bi najrajši videli, da bi sami gospodarili z denarjem Delavske zbornice, pa še brez kontrole, toda naj vedo, da jim njih lastni pristaši toliko ne zaupajo. Proti klerikalcem je treba v boj z največjim kalibrom. Pa mislijo naivneži, da delavci ne vedo, da so bili v resnici največjim kapitalistom soc. demokraciji tako po volji, da so jim poverili vodstvo Del. zbornice do sedaj. In seveda prav kakor »Jutrovc« — vsi soc. demokraciji namreč čitajo le »Jutro« — vpijejo, da so samo oni prava delavska organizacija in se samo oni brigajo za delavstvo, drugi, pred vsem klerikalci, pa nič. Naši zaupniki v tovarni, čeprav so samo štirje, bi morali po njihovem mnenju več storiti kot pa njihovi, ko imajo absolutno večino. Če se ozremo nekoliko nazaj in objektivno presodimo, pa bomo videli, da se je naša organizacija s svojimi člani ob vsaki priliki, ko je šlo za delavske koristi, izkazala kar najbolje, navzlic vsem težavam, ki jih je imela največ od strani socialnih demokratov. Pri vsakih pogajanjih so imeli naši sodrugi prvo zahtevo, da se organizacija J. S. Z. ne sme pristopiti k pogajanjem, s čimer so takoj v začetku postavili pogajanja v neresno luč. Delavstvo pa je imelo le škodo, saj gospodje so se temu početju lahko od srca smejali. To in pa še marsikaj bi radi povedali našim »Markovim« prijateljem v spomin ob teh volitvah, da ne bodo mislili, da nas bodo s takimi in podobnimi frazami, kakor se jih je slišalo na tem shodu, kar poplavili iz pozorišča. To bi še pripomnili, da kadar govorijo o naši strokovni organizaciji, tedaj ne znajo ločiti te od Marijine družbe, ne od kulturnega prosvetnega društva ali politične organizacije, ampak zmečejo vse v en koš. Seveda imajo le svoje ljudi tako za omejene, da morajo vsi tako misliti, kakor se jim je povedalo na shodu. S »storjami«, s katerimi so hoteli nekateri sodrugi smešiti našo organizacijo, se ne bomo pečali, saj navzoči itak doma vse besede, katere so slišali na shodu, še enkrat pretehtajo in presodijo, v koliko so pametne in resnične. Našim delavcem pa ključemo sedaj ob volitvah v Del. zbornico, naj vas ne zmoti ne sladko govorjenje, ne teror, ne smešenje naše organizacije, zakaj vedite, može, katere pošljemo v Del. zbornico, mora poleg volje do dela dičiti tudi poštenost in značajnost.

Krekova mladina.

Vsem članom in prijateljem naše Krekove mladine. Resolucija Krekove mladine na našem I. krščansko socialističnem kongresu, ki je izražala željo po otvoritvi Krekove socialne šole, se že izvaja. Izpolniti pa moramo tudi 4. in 6. resolucijo, sprejeti na III. mladinskem zboru Krekove mladine, ki se je vršila 12. oktobra 1924. Resolucija 4. našega zbora govori o ustanovitvi knjižnice in čitalnice za delavce po vseh podružnicah. Točka 6. pa govori o ustanovitvi centralne delavske izobraževalne knjižnice. Glasom te točke naj bo v Ljubljani centralna knjižnica Krekove mladine, ki bo izposojala vse knjige in brošure svojim podružnicam za prirejanje delavskih tečajev. V svrhu dosege tega namena bo centrala Krekove mladine v Ljub-

ljani pričela zbirati za naše delavske tečaje in delavsko izobrazbo sploh potrebne knjige in revije. Zato se obračamo do vseh naših tovarišev in prijateljev, da nam darujejo po možnosti knjige ter s tem pripomorejo delavski mladini do potrebne izobrazbe. Knjižnica Krekove mladine prične s poslovanjem že tekom tega meseca.

Razno.

Roparski napad na vlak. 20 oboroženih in zakrinkanih roparjev je napadlo potniški vlak med postajo Guadajaro in mehiškansko mejo. Večino pomikov so pobili, živih je ostalo samo sedem, ki so vsi težko ranjeni. Ko so roparji opravili svoj posel, so vlak zažgali, z lokomotivo so se pa odpeljali. Zgoreli so vsi vozovi, izpod ruševin so pa izvlekli 30 ogorelih trupel. Roparji so izropali iz vlaka 30 tisoč pesov. Vlakovodja, ki se je slučajno rešil, je bežal vso noč in slednjič prišel do neke brzobavne postaje, s katere je javil dogodek oblastem in prosil pomoči. Prišlo je vojaštvo in roparje zasledovalo. Vnel se je hud boj, v katerem je padlo nekaj roparjev, nekaj so jih pa vjeli in takoj obsili, plen pa zaplenili.

Brezposelnost v Avstriji. Zadnje tedne je brezposelnost v Avstriji zelo narasla. Sedaj je v celi republiki podpiranih brezposelnih 200.628. Število brezposelnih, ki ne dobivajo nikake podpore, pač pa so zaznamovani, da iščejo službe in so brez dela, znaša 30 do 35 tisoč. Skupno je brezposelnih v Avstriji okrog 250 tisoč.

Za tiskovni sklad »Pravice« so darovali: Stefan Kosič, drž. cestar iz Pertoča 10 Din; Josip Buček, drž. cestar iz Serdica, 5 Din; Franc Zupan, dež. cestar iz Motovilcev, 3 Din; Anton Gomboc, drž. cestar iz Dolnjih Slavečev, 10 Din; Anton Huber, dež. cestar iz Krplivnika, 2 Din; Josip Mencinger, trgovec iz Pertoča, 2 Din. Darovalcem iz Gornjega Prekmurja najlepša hvala!

Udrta streha. Na kolodvoru v Darmstadtu v Nemčiji se je udrta streha. Pod seboj je pokopala 16 oseb.

Samomori v Berlinu. Pred božičnimi prazniki je v Berlinu v enem samem tednu izvršilo samomor 74 oseb. Največ teh nesrečnejev je poglala v smrt beda.

13.288 samomorov v Nemčiji. Glasom uradne statistike je bilo izvršenih v Nemčiji tekom lanskega leta 13.288 samomorov.

Vporaba vžigalic v Nemški Avstriji. Lansko leto so v Nemški Avstriji porabili 20.452.920.000 vžigalic. Vse te vžigalice so bile prodane v 327.311.000 škatljicah. Vsak Avstrijec porabi glasom tega izkaza finančnega ministrstva okrog 3.600 vžigalic na leto.

Žika!

Poskusiti je treba, potem je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

Mica, povej mi vendar, zakaj pa kupuješ Ti vsako stvar le v

I. delavskem konzumnem društvu?

Kaj, Tona, Ti tega ne veš? No, poslušaj:

1. Lastniki konzuma smo mi člani in je zato popolnoma samoobsebi umevno, da gre vsak raje v svojo kot v tujo prodajalno. S tem podpiram lastne somišljenike in lastno organizacijo;
2. Blago dobim po najnižjih konkurenčnih cenah, ne da bi mi bilo treba kaj glihati;
3. Poleg vsega tega pa dobim še od zakupljenega zneska vsakega pol leta 3% popusta.

Tona: Ja, če je pa tako, potem se bom pa tudi jaz vpisala v zadrugo.